

Ýowel kitaby we Laodikeýadaky Ýedinji Gün Adventistleri Ybadathanasy — Ýigrimi başinji bölüm

Jeff Pippenger
2026-01-11

Ýigrimi Başinji San

Ýowel kitaby Laodikiýadaky Ýedinji Gün Adventist buthanasynyň ýolbaşçylygyna dört nesliň dowamynda güýjap giden pitnesiniň şaýatlygy bilen ýüzlenýär. Şol dört nesil, şeýle hem, Ýezekiliň sekizinji babynda şekillendirilýär; ol ýerde şol dördünji nesliň ýigrimi baş adamy güne tagzym edýär. 1901-nji ýylda, 1888-nji ýylyň pitnesinden 13 ýyl soň, Adventist buthanasy buthana ýolbaşçylyk etmek üçin bir komitet gurady.

Ilkinji Baş Konferensiýanyň Ýerine ýetiriji komiteti 1901-nji ýyldaky Baş Konferensiýanyň mejlisinde amala aşyrylan uly gaýtadan guralyş döwründe döredildi we ol 25 agzadan ybaratdy. Bu, 1901-nji ýyldan öňki, bary-ýogy 13 agzasy bolan komitet bilen deňeşdirilende, düýpli giňelişdi. Agzalaryň sany ýyllaryň dowamynda artdy, emma Isa ahyry hemişe başlangyç bilen baglanyşdyrýar. Başlangyç 25 agzady, olaryň biri ýolbaşçydy; bu bolsa mukaddes ýer hyzmatyndaky tertibe laýyk gelýärdi, ol 24 ruhanydan we bir baş ruhanydan ybaratdy.

Yahuda bilen Sinedrion, Mesihniň döwründe gozgalaňyň iki nyşanydyr. Sinedrion Laodikiýadaky Ýedinji gün Adventist ybadathanasyny aňladýar. Sinedrionyň Mesihi haça çüýelemekdäki gatnaşmagy, Adventizmiň Ýekşenbe kanuny krizisindäki ornunyň bir nusgasydyr. Sinedrion — Iýerusalimde ýerleşen, baş ruhanylardan, ýaşululardan we kanunçy alymlardan düzülen, Baş Ruhany Kaýafanyň baştutanlyk eden in ýokary ýewreý geňeşi — Isanyň ölümüne getiren wakalarda merkezi orun eýeledi.

Isa Getsemani bagynda tussag edilenden soň (bu Iudanyň dönükligi bilen gurnalan işdi), ol gije Kaýafasyň öýünde Sinedrionyň önüne getirildi. Olar Ony ýazgarmak üçin şaýatlyk gözlediler, küpürlükde we pitne turuzmakda aýyplaýan şaýatlary orta çykardylar.

Kaýapa Isa'dan gös-göni Onuň Mesihdigini (ýa-da Hudaýyň Oglydygyny) soranda, Isanyň tassyklaýjy jogaby — «Özüňiz aýdýarsyňyz» — baş ruhanyň: «Küfür!» diýip yglan etmegine getirdi. Geňeş Ony ölüme mynasyp diýip höküm etdi. Rim häkimiýeti astynda ölüm jezasyny ýerine ýetirmäge ygtyýarlary bolmansoň, rimçe jeza çykaratmak üçin Ony pitne turuzmakda aýyplap, Isany Rim häkimi Pontiý Pilata tabşyrdylar. Hakyky haça çüýleniş Pilatyň buýrugy boýunça rim esgerleri tarapyndan amala aşyryldy, ýöne bu diňe Pilat baş ruhanylaryň we mähelläniň basyşyna boýun bolandan soň boldy (olar Isanyň ölümünü we Barabbanyň goýberilmegini talap etdiler).

„Mesih bu ýer ýüzünde bolanda, dünýä Barabbasy ileri tutdy. Bu gün hem dünýä we ybadathanalar şol bir saýlawy edýärler. Mesihniň dönüklige satylmagy, ret edilmegi we haça

çüýlenmegi bilen bagly sahnalar gaýtadan janlandyryldy we ýene-de ägirt uly möçberde gaýtadan janlandyrylar. Adamlar duşmanyň häsiýetleri bilen dolarlar, we olar bilen bilelikde onuň aldawlary uly güýje eýe bolar. Nähili derejede ýagtylyk ret edilse, şonça-da ýalňys düşünje we nädogry düşünmek bolar. Mesihi ret edip, Barabbasy saýlaýanlar weýran ediji aldawyň täsirinde işleýärler. Hakykaty ýoýmak we ýalan şaýatlyk aç-açan gozgalaňa öwürüler. Göz erbet bolsa, bütün beden garaňkylykdan dolar. Söýgüsini Mesihden başga islendik ýolbaşça baglaýanlar, şeýle bir jadylaýjy aldawyň beden, jan we ruh babatda dolandyryşy astyna düşerler welin, onuň güýji astynda adamlar hakykaty eşitmekden ýüz öwürüp, ýalana ynalarlar. Olar duzaga düşürilip ele alnarlar, we her bir hereketleri bilen: Bize Barabbasy boşat, emma Mesihi haça çüýle, diýip gygyrarlar.

“Hatda häzir bu karar kabul edilýär. Haçda bolup geçen wakalar täzedan gaýtalanýar. Hakykatdan we dogrulykdan ýüz öwren ybadathanalarda, Hudaýyň söýgüsi janda hemişelik höküm sürýän ýörelge bolmadyk mahaly, ynsan tebigatynyň näme edip biljekdigi we näme etjekdigi ýüze çykarylýar. Häzir bolup biljek hiç bir zada geň galmagymyz gerek däl. Elhençligiň islendik ýüze çykyşyna haýran galmagymyz gerek däl. Hudaýyň kanunyny özüleriniň mukaddes däl aýaklary bilen depeläp geçýänlerde Isany masgaralap, Oňa döňüklik eden adamlarda bolan şol bir ruh bardyr. Wyždan azaby çekmezden, olar öz atalary bolan iblisiň işlerini ederler. Olar Ýahudanyň döňük dodaklaryndan çykan soragy bererler: Eger Isany, Mesihi, size satyn bersem, maňa näme berersiňiz? Hatda häzir hem Mesih Öz mukaddesleriniň şahsyýetinde satylýar.” Review and Herald, January 30, 1900.

Eger-de bu bölek hakykatdan hem aýdýanyňy aňladýan bolsa, onda “Barabbasy saýlaýanlar” diýlip kesgitlenýänler şol bölgiň nämäni öwredýändigine düşüňip bilmezler. Ol adamlar, 2 Selaniklilerdäki hakykaty söýmedikleri üçin güýçli aldanma kabul edýän adamlardyr. Ol, Barabbasy saýlaýanlar hakda şeýle diýýär: “Söýgüsini Mesihden başga haýsydyr bir ýolbaşça baglaýanlar, şeýle bir özüne çekiji hyjuwyň beden, jan we ruh taýdan dolandyryşy astynda galarlar welin, onuň güýji astynda canlar hakykaty diňlemekden ýüz öwürüp, ýalana ynalarlar.” Barabbasy saýlaýanlar, haçyň we ýekşenbe kanunynyň ýol belgisine çenli Şeýtanyň dolandyryşy astyndadyrlar. Şeýle ýagdaýda olar şol bölgiň nämäni öwredýändigine asla düşüňip bilmezler. Şonuň üçin olar: “Uýam Waýt bu sözleri ýazanda, şertler şol aýratyn taryh üçindi, häzirki döwür üçin däl” diýip öňe sürerler. Belki-de olar: “Ol, hristiançylyk hakda umumy manyda gürrüň edýär, bu bolsa Ýedinji gün Adventistlerine gönüden-göni degişli däl” diýerler. Bidaýat.

Elbetde, White uýanyň şol sözleri ýazan döwrüniň taryhy şertleri aslynda onuň şahsy taryhyna degişli bir düşündirişdi; emma Ylhamdaky Ýahýa bilen bolşy ýaly, pygambere ýazmak buýrulanda, oňa “gören zatlaryňy, häzir bar bolan zatlary we mundan soň boljak zatlary” ýazmak buýurylýar. Pygamber häzir bar bolan zatlary ýazga geçirende, şol bir wagtyň özünde boljak zatlary hem ýazga geçirýär.

Adwentizmiň ýolbaşçylygy Ezekeiliň ýigrimi baş adamy bilen şekillendirilýär; olar, şol bir wagtda, Kora, Datan we Abiram bilen bile duran iki ýüz elli adam bilen hem pygamberlik taýdan laýyk gelyär. Şeýle hem, edil şonuň ýaly möhüm bir ýagdaý hökmünde, 1888-nji ýylyň gozgaňçylary we Minneapolisdäki Baş Konferensiýa gatnaşanlar White uýa tarapyndan Kora, Datan we Abiramnyň gozgaňçyny gaýtalaýanlar hökmünde kesgitlenildi. White uýa göni öwredýär:

Ylham kitabynyň on sekizinji babyndaky perişde inip, ýer ýüzüni öz şöhraty bilen ýagtylandyranda, soňky ýagyş başlanýar.

“Soňky ýagyş Hudaýyň halkynyň üstüne ýagmalydyr. Gudratly bir perişde asmandan inmelidir, we bütün ýer ýüzi onuň şöhraty bilen ýagtyldymalydyr.” Review and Herald, 21-nji aprel, 1891.

Waýt uýahyýn aýdyňlykda Ylham kitabynyň on sekizinji babyndaky perişdäniň 1888-nji ýyldaky Baş konferensiýada A. T. Jones bilen E. J. Waggoneriň habarlary arkaly inendigini gönüden-göni öwredýär. Ol Konferensiýada bolanda, gozgalaň tarapyndan şeýle bir basylypdy welin, zatlaryny ýygnap, çykyp gitmegi ýüregine düwdi; emma bir perişde oňa galmalydygyny we taryhy ýazga geçirmelidigini aýtdy, çünki bu Koraň gozgalaňynyň gaýtalanmasydy. Eger bu soňky günlerde şaýatlyk bolmak üçin bolmadyk bolsa, onda perişde munuň ýazga geçirilmegini näme üçin isledi? Eger bu soňky günler üçin şaýatlyk bolsa, onda munuň başga näme manysy bolup biler; Laodikeýaly Ýedinji Gün Adventist ybadathanasynyň, Ýekşenbe kanuny krizisi döwründe, aýratyn-da oňa alyp barýan taryhda, Sinedrionyň yzlary bilen ýöräjekdiginden başga?

Jones bilen Waggoneriň habary “hakykatda iman arkaly aklanma habary”, “Laodikeýa habary”, “Mesihniň dogrulygynyň habary” hem-de “üçünji perişdäniň habary” hökmünde görkezildi. Gozgalaňçylar bu habara garşy durdular we şol bir wagtyň özünde hem Pygamberlik Ruhunyň ýolbaşçylygyny, hem-de ýygnaýyň saýlanan habarçylaryny ret etdiler. White uýa şeýle hem, Nýu-Ýork şäheriniň beýik binalary Hudaýyň gudratynyň bir yşaraty bilen ýykylanda, onda Ylham 18:1–3-iň ýerine ýetjekdigini öwredýär. 9/11-den bäri Laodikeýa häsiýetli Ýedinji Gün Adventistler ybadathanasynyň ýolbaşçylygy Koranyň gozgalaňyny, gadymy 25 adamyň gozgalaňyny, 1888-nji ýyldaky ýolbaşçylygyň gozgalaňyny we haça alnyp barylýan döwürde Sinedrionyň gozgalaňyny gaýtalap gelýär. Ol 25 adam galp Lewi ruhanylygyny aňladýan bir nyşandyr.

Lewi taýpasyndand bolan adam gulluga başlamaga 25 ýaşynda bolmalydy.

Reb Musa şeýle diýip sözledi: Lewilere degişli bolan zat şudur: ýigrimi baş ýaşyndan ýokary bolanlar ýygnaç çadyrynyň hyzmatynda gulluk etmek üçin girsinler; elli ýaşynda ýetenden soň bolsa, şol hyzmatdaky gullugyny goýsunlar we indi gulluk etmesinler. Emma olar ýygnaç çadyrynda doganlary bilen bile nöbeti saklamak üçin hyzmat etsinler, ýöne hiç bir gulluk işini ýerine ýetirmesinler. Lewiler barada olaryň wezipesine degişli şeýle et. Sanlar 8:23–26.

Lewi taýpasyndand bolan adam öz gullugyna ýigrimi baş ýaşynda başlaýar we elli ýaşynda çenli, ýagny ýigrimi baş ýyl hyzmat edýär. Malakyanyň üçünji babyndaky Ähtiň Ilçisi, 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabrynda edişi ýaly, Ýekşenbe güni baradaky kanunyň wagtynda hem Lewilileri saplaýar we arassalaýar.

Ine, Men Öz habarçymy ibererin, ol Meniň önümde ýoly taýýarlar; we siz gözleýän Reb, ähtiň habarçysy, siz Ondan lezzet alýan, duýdansyz Öz ybadathanasyna geler; ine, Ol geler, diýýär goşunlaryň Rebbi.

Emma Onuň gelişi gününe kim çydap biler? Ol peýda bolanda kim dik durup biler? Çünki Ol arassalaýjynyň ody ýalydyr we mata agardyjynyň sabyny ýalydyr. Ol kümşi eredip arassalaýan hökmünde oturur; Lewiniň ogullaryny arassalar, olary altyn we kümüş ýaly saplar, şonda olar Rebbe dogrulyk bilen sadaka hödürlärler. Şonda Ýahudanyň we Iýerusalimiň sadakasy Rebbe gadym günlerdäki ýaly, öňki ýyllardaky ýaly ýakymly bolar. Malakiýa 3:1–4.

“25” sany nyşan hökmünde diňe bir wepaly Lewini däl, eýsem galp Lewini hem aňladýar. Şonuň üçin “25” nyşan hökmünde ybadat edýänleriň iki synpynyň aýrylyşygyny kesgitleýär, olar paýhasly we akylsyz gyzlar, goýunlar we geçiler, bugdaý we haşal otlar bolsalar-da. Ýigrimi baş sany diňe bir Lewiniň nyşany bolman, edil şonuň ýaly möhüm derejede Lewileriň aýrylyşygynyň (arassalanyşygynyň) hem nyşanydyr. Şol aýrylyşyk ýekşenbe kanunynda bolup geçýär, we bu Hudaýyň pygamberlik Sözüniň esasy mowzuklarynyň biridir. Matta kitabyň ýigrimi başınjy baby, diňe Matta ýigrimi dördäki Isanyň dünýäniň soňy baradaky pygamberliginiň dowamydygy üçin, bu örän ýerliklidir.

Isa ybadathan çykyp gitdi; şonda şagirtleri ybadathananyň binalaryny Oňa görkezmek üçin Onuň ýanyna geldiler. Isa bolsa olara şeýle diýdi: «Bularyň hemmesini görýärsiňizmi? Size dogrusyny aýdýaryn, bu ýerde biri-biriniň üstünde ýykylman galjak bir daş hem goýulmaz». Matta 24:1, 2.

Isa ybadathan çykyp gidende, Ol ol ýere indi hiç haçan dolanmady. Ýigrimi üçünji babyň soňky aýatlarynda Isa Sinedrionyň üstünden höküm çykardy, we şol höküm “sekiz” waý görnüşinde beýan edilýär; şeýlelikde ol gämidäki sekiz jany, sünnetiň sekizinji gününü, direlişiň sekizinji gününü, Ybraýymyň sekiz neslini — 430 ýyl we ondan aňrysyny galp görnüşde gaýtalaýar. “Sekiz” diýen galp san galp Lewi bilen gabat gelýär.

Size dogrusyny aýdýaryn size: Bularyň hemmesi şu nesliň başyna geler.

Eý, Iýerusalim, Iýerusalim, pygamberleri öldürýän we özüňe iberilenleri daşlap öldürýän! Men näçe gezek seniň çagalaryňy, towugyň öz jüýjelerini ganatlarynyň aşagyna ýygňşy ýaly, bir ýere ýygnamak isledim, emma siz islemediňiz! Ine, öýüňiz size haraba bolup galdyryldy.

Çünki size diýýärin: mundan beýläk, siz: “Rebbiň ady bilen Gelýän mübärekdir” diýýänçäňiz, Meni görmersiňiz. Matta 23:36–39.

Matta kitabyň ýigrimi ikinji baby zalymlaryň desselere baglanyşynyň bir mysaly bilen jemlenýär we Mesih bilen jedelçi ýahudylaryň arasyndaky iň soňky gatnaşygy bilen tamamlanýar. Soňra, ýigrimi dördünji bapda, Ol ybadathanadan iň soňky gezek çykýar we gadymy Ysraýyl üçin edýän zähmetini bes edýär. Bap başlandygy ýerde tamamlanýar: olaryň öýüniň özlerine boş galdyrylandygy yglan edilýär; Ol ybadathanany ilkinji gezek tämizlände Ony Öz Atasynyň öýi diýip atlandyran zat, indi bolsa boş ýahudy öýüne öwrülipdi.

24-nji bapda Isa ybadathana we onuň golaýlap gelýän weýrançylygy baradaky soraglara jogap berer. Bu weýrançylyk hut şol nesilde bolup geçmelidi, ol bolsa ýylançylaryň neslidi. Ol şol ybadathanadan hiç haçan gaýdyp gelmezlik üçin çykyp gitdi; şonuň üçin Onuň öňe süren pygamberlikleri göni manydaky Ysraýyla däl-de, ruhy Ysraýyla degişli bolýar. Mesih gadymy

Ysraýyl bilen edişi ýaly, Laodikýa ýagdaýyndaky Ýedinji Gün Adwentist ybadathanasy bolan ybadathanadan çykyp gidende, şol bir wagtda ýüz kyrk dört müňüň adam ybadathanasy ebedilik üçin Ylahy ybadathana bilen birleşdiriler. Isa gadymy Ysraýylyň ybadathanasyndan çykyp gidende, öňki äht halkyny ebedilik üçin talak etdi.

Matta hoş habarynyň on birinji babyndan ýigrimi ikinji babyna çenli bolan bölümi, Gelip çykyş kitabyndaky on birinji babyndan ýigrimi ikinji babyna çenli bolan setiriň omegasydyr. Setir Gelip çykyş 11-de başlananda, şol bir wagtda ol Babeliň hem-de Babeliň ölümiň ähtiniň başlanmagyny alamatlandyrýar; bu äht öz omegalyk ýerine ýetirişine Ylham kitaby 17:11-de ýetýär, we bu aýat on birinji babyndan ýigrimi ikinji babyna çenli bölümleri emele getirýän aýatlaryň takyk ortasydyr. Gelip çykyşdaky, Matta hoş habaryndaky we Ylham kitabyndaky on birinji babyndan ýigrimi ikinji babyna çenli bölümleriň ortasy her birinde baýdagy ýa-da onuň galp baýdagyny aýratyn nygtaýar. Gelip çykyşda bu sünnetdi, Mattada bu Petrus we Mesihniň Öz ýygnagyny onuň üstünde gurjak gaýasydy, Ylham kitabynda bolsa öň bar bolan, häzir hem bar bolan we ýokardan çykarjak galp wagşy haýwandy; ol sekizinjidir, ýediden çykandyr, soňra bolsa aňdarha bilen nikalaşandyr.

On bir we ýigrimi iki, Mesihniň Öz kanunyny ýüreklerimiziň we akyllarymyzyň üstüne ýazmagy bilen görkezilen hut şol meseläni, ýagny Ylahylygyň adamzat bilen birleşmesini aýan edýän nyşanlardyr. 11 we 22, ýüz kyrk dört müňüň ähtiniň nyşanlarydyr. Matta, ýigrimi üçünji bapda galp ruhanylyk sekiz bela aldy; şol bir wagtda hakyky ruhanylyk mesihlenýär. Ruhanylar ýedi günläp mukaddes edildi, sekizinji günde bolsa hyzmat edip başladylar.

Ruhanylaryň sekizinji günde gulluga başlamagyna getirýän ýedi günlük mukaddeslenişiniň Sanlar kitaby 8-nji bap, 1-nji aýat bilen başlanmagy tötänlik däl, çünki “81” ruhanylaryň nyşanydyr.

Reb Musa şeýle diýdi: «Haruny we onuň ogullaryny, egin-eşikleri, mesh ýagyny, günä gurbanlygy üçin bir ýaş öküzi, iki goçy we petirsiz çörekden bir sebedi al; ähli jemagaty ýygnak çadyrynyň gapysynyň önüne ýyg». Musa Rebbiň özüne buýruşy ýaly etdi; jemagat ýygnak çadyrynyň gapysynyň önüne ýygnandy. Musa jemagata şeýle diýdi: «Rebbiň edilmegini buýran zady şudur». ...

Ýygnak ýygnanýan çadyryň gapysyndan ýedi gün çykmaň, tä mukaddes edilmegiňiziň günleri dolýança; çünki ol sizi ýedi günläp mukaddes eder. Bu gün edilişi ýaly, Reb siziň üçin kaffara etmek maksady bilen şeýle etmegi buýurdy. Şonuň üçin ölmezligiňiz üçin, ýedi günläp gije-gündiz ýygnak çadyrynyň gapysynda galyp, Rebbiň tabşyrygyny ýerine ýetiriň; çünki maňa şeýle buýruldy. Şeýlelikde Harun we onuň ogullary Musanyň eli bilen Rebbiň buýran zatlarynyň hemmesini ýerine ýetirdiler. Sekizinji gün Musa Haruny, onuň ogullaryny we Ysraýylyň ýaşulularyny çagyrdy. Ol Haruna şeýle diýdi: “Özüňe günä üçin gurbanlyk hökmünde ýaş göle, ýakma gurbanlygy üçin bolsa kemçiliksiz bir goç al-da, olary Rebbiň huzurynda hödürle. ...” Musa şeýle diýdi: “Rebbiň etmegiňizi buýran zady şu; şonda Rebbiň şöhraty size görüner. ...” Harun elini halka tarap galdyryp, olary alkyşlady; soň günä gurbanlygyny, ýakma gurbanlygyny we parahatlyk gurbanlyklaryny hödürlep bolup, aşak düşdi. Soňra Musa bilen Harun ýygnak çadyryna girdiler, soň çykyp halky alkyşladylar; we Rebbiň şöhraty bütin halka göründi. Rebbiň huzuryndan ot çykyp, gurbanlyk sypasynyň üstündäki ýakma gurbanlygyny we ýagly bölekleri ýuwutdy. Bütin halk muny göreňde,

şatlykdan gygyryşdylar-da, ýüzleri bilen ýere ýykyldylar. Lewiler 8:1–5, 33–36; 9:1, 2, 6, 22–24.

Ýigrimi üçünji bap, hakyky Lewililer möhürlenýän wagtda ýüze çykarylýan galp Lewilileri kesgitleýär. Matta kitabyň ýigrimi ikinji baby hiç bir adamyň Isadan indi hiç hili sorag soramandygy bilen tamamlanýar; ondan soň ýigrimi üçünji bapda Ol sekiz betbagtçylygy öňe sürýär, şeýlelik bilen Sanhedriniň synag möhletiniň ýapylandygyny we şondan soň ýerine ýetiriji höküm işiniň başlanmalydygyny görkezýär. Ýigrimi dördünji bapda Ol ybadathanany Ýewreýleriň öýi hökmünde kesgitleýär. Baplaryň yzygiderliligini görmek möhümdir.

Mattanyň on birinji bapdan ýigrimi ikinji baba çenli bölümleri, Hudaýyň saýlanan halk bilen baglaşan ähtiniň çäginde ýüz kyrk dört müňüň möhürlenmeginiň tamamlanmagyny görkezýär. Palmniniň alfa bolan on birinji bapdaky nyşanlylygy we Onuň omega bolan ýigrimi ikinji bapdaky nyşanlylygy şol baplaryň içindäki wakaya goşant edýär.

Ýigrimi üçünji bap — “ýigrimi üç” sany bilen aňladylşy ýaly, Hudaýylygyň ynsanlyk bilen birleşdirilmegi bolan ýaraşdyryşdyr. Emma bu bap, haşal otlaryň, galp ruhanylygyň, galp Lewileriň ýerine ýetiriji höküminden söz açýar. Her bir ruhany Lewi taýpasyndandy, emma her bir Lewi ruhany däl. Lewiniň nesilleriniň içinden diňe Harunyň gan nesli ruhanylyga laýyk hasaplanýardy. Mukaddes Kitap Lewileriň ýigrimi baş ýaşynda gulluga başlajakdyklaryny görkezýär, emma Kohatyň ogullary otuz ýaşynda gulluk ederd.

Reb Musa we Haruna ýüzlenip şeýle diýdi: «Lewi ogullarynyň arasyndan Kohat ogullaryny olaryň uruglary boýunça, ata-babalarynyň öýleri boýunça sana; otuz ýaşdan başlap elli ýaş çenli bolanlaryň hemmesini, ýygnaç çadyrynda hyzmat işini ýerine ýetirmek üçin goşuna girýänleriň hemmesini sana». Sanlar 4:1–3.

“30” sany, Lawiniň ogly bolan Kohatyň ganyndan bolan ruhanylar aňladýar; Kohatyň ogly bolsa Amramdy, ol hem Harunyň atasydy. Lawi “Hudaýa birikdirilen ýa-da goşulan” diýmegi aňladýar. Kohat “Onuň huzuryňyň daşynda ýygnaç” diýmegi aňladýar. Amram “beýgeldilen halk” diýmegi aňladýar, Harun bolsa “nury göteriji ýa-da beýgeldilen araçy” diýmegi aňladýar. Bularyň hemmesi bilelikde Gyzyň deňizden Sinaýa çenli bolan bir hereketi yzarlap görkezýärler; şeýlelik bilen, olar Mesih Öz galan halkyny Öz mukaddes ýerine ýygnaçmak üçin ikinji gezek elini uzadanda, Hudaý bilen ýüz kyrk dört müňüň arasyndaky ähti tipologiýa taýdan aňladýarlar; şol ýüz kyrk dört müň bolsa, Mesih soňra olary Öz asmany Baş Ruhanylyk bilen nurlandyrylyşy ýaly, Şadragy, Meşagy we Abednegony nurlandyryşy dek, ylahy ybadathana bilen birleşýän ynsan ybadathanasydyr; şol ýerde bolsa olary ýokary göterýär we beýgeldýär.

“30” sany ruhanylar üçin taýýarlyk döwrüni aňladýar; Lewileriň ýaşy hökmünde 25 bolsa, her bir ruhanyň Lewi bolup, emma her bir Lewiniň ruhany bolmadygy üçin, setir üstüne setir, 30-a degişli edilmelidir. Otuz sany ahyzaman wagtynda, 1989-njy ýylda başlanan taýýarlyk döwrüni aňladýar we ol Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda ýekşenbe kanunynda tamamlanýar. Lewileriň nyşany hökmünde ýigrimi baş sany, şol bir wagtda iki synpyň arasyndaky bölünişiň hem nyşanydyr we ruhanylar bilen baglanyşykda ol bir aýrylaşdyrmagy görkezýär. Ýigrimi baş ýekşenbe kanunynda Lewiler bilen galp Lewileriň arasyndaky aýrylyşygy belleýär, hakyky

ruhanylar we hakyky Lewiler babatynda bolsa ol hem bir tapawut döredýär, emma bu galp Lewilerdäki ýaly otrisatel bir aýrylyşyk däldir.

Kohat Lewileriň üç esasy şahalarynyň biridi (Gerşon we Merari bilen birlikde). Ruhanylar nesli hut Kohatyň neslinden bolan Harun arkaly dowam etdi. Harun Lewiniň dördünji nesil neberesidir, we ruhanylyk artykmaçlygy Kohatlylar şahasyndaky diňe onuň erkek nesillerine çäklendirilipdi. Kohatlylar tutuşlygyna (Kohatyň ähli nesilleri) iň mukaddes zatlary götermek hormatyna eýediler, emma diňe Harunyň nesli gurbanlyk sypasynyň ýanynda we mukaddes ýerde ruhanylyk hyzmatlaryny hakykatdanam ýerine ýetirip bilýärdi. Harun Ýoeliň “garry adamlary” ýa-da Ezekeiliň sekizinji babyndaky güne tagzym edýän “gadymy adamlar” bilen şol bir dördünji nesli aňladýar.

Ruhanylar üçin 24 gezekli nobatçylyk toparlarynyň (bölümleriniň) ulgamy (we şoňa meňzeş goldaw hyzmatlarynda, mysal üçin sazandalar we derwezeçiler ýaly ruhany däl lewiler üçin hem) Patyşa Dawut tarapyndan döredildi. Dawut Harunyň nesillerini nobat bilen hyzmat etmek üçin 24 topara (bölüme) böl-di (1 Chronicles 24:1–19). Dawut, ruhanylar Zadokyň (Eleazaryň urugyndan) we Ahimelegiň (Itamaryň urugyndan) kömegi bilen, olary 24 topara böl-di (Eleazaryň has uly maşgalasyndan 16, Itamaryňkydan 8). Hyzmat etmegiň tertibini kesgitlemek üçin bije atyldy.

Her topar ýylda iki gezek, bir hepde möhlet bilen (Şenbeden Şenbä çenli) gulluk edýärdi; mundan başga-da uly baýramçylyklar wagtynda (Pesah, Pentekost, Çadyrlar baýramy) ähli toparlar bilelikde gulluk edýärdi. Dawut hem edil şonuň ýaly, ruhany bolmadyk Lewileri saz, derwezebanlyk we beýleki hyzmatlar üçin 24 topara bölüp gurady (1 Chronicles 23–26). Bu ulgam Süleýman döwründe durmuşa geçirildi (2 Chronicles 8:14) we Ikinji Ybadathana döwrüniň dowamynda dowam etdi. Çokundyryjy Ýahýanyň kakasy Zekerýa Abýanyň toparyndady — Luke 1:5; 1 Chronicles 24:10. Ruhanylaryň 24 toparynyň tertibi bije arkaly saýlanyp bellenyärdi, we Zekerýa Abýanyň toparyndady; ol ýigrimi dört toparyň içinden “sekizinji” topary aňladýardy. “Zekerýa” diýen atyň manysy “Hudaý ýatlaýar,” onuň kakasynyň ady bolan “Abýa” bolsa “Hudaý meniň Atamdyr” diýmegi aňladýar.

Asmandaky Ata Mesihniň ýoluny taýýarlajak bir habary galdyrjakdygy baradaky Öz wadasyny ýatlapdy. Emma Zakarýa hem ýekşenbe kanunyna laýyk gelýär, çünki hut şol ýerde Şenbe — adamlaryň hemişe ýatlamaly bolan günü — ahyrky synaga öwrülýär. Zakarýa Abyýanyň nobatyndan bolan, ýagny “sekizinji” nobatdan bir ruhanyny aňladýar. Zakarýa perişdäniň habaryna ynanmaýar we ogly Ýahýanyň dogluşyna çenli dilsiz edilýär. Ýahýa doglanda Zakarýa Ýahýanyň ady baradaky maslahatlaşyga goşulýar, şondan soň bolsa gürläp başlaýar. Ahyrzamanyň pygamberlikli sözleýşi, Birleşen Ştatlar aždaha ýaly gepleýän wagtydyr.

Sekizinji günde olar çagany sünnete getirdiler; oňa atasynyň ady boýunça Zekerýa diýip at dakjak boldular. Emma onuň ejesi jogap berip: «Ýok, onuň ady Ýahýa bolar» diýdi. Olar oňa: «Seniň garyndaşlaryň arasynda beýle atly hiç kim ýok» diýdiler. Soňra onuň atasyna ýsarat edip, çaganyň adynyň nähili goýulmagyny isleýändigini soradylar. Ol ýazuw tagtasyny sorap alyp, şeýle ýazdy: «Onuň ady Ýahýa». Şeýlelikde, olaryň hemmesi haýran galdy. Şol bada onuň agzy açyldy, dili çözülip, gepledi we Hudaýy wasp etdi. Luka 1:59–64.

Çümdüriji Ýahýa öz atasynyňky ýaly Abiýanyň sekizinji nobatyndandyr. Ýahýanyň sünnet edilen wagtynda, sekizinji günde onuň ady üýtgedilýär. Çümdüriji Ýahýa Hudaý bilen äht gatnaşygynda bolan, ruhany bolan, dördünji nesle degişli bolan, adyny üýtgedýän (Laodikiden Filadelfiýa çenli), Birleşen Ştatlar aagdarha ýaly gepleýän mahaly olary ähtiň alamaty bilen möhürleýän adamlary aňladýar.

Biz Hudaýyň ybadathanasydyrys. Ybadathanä ýüzlenýän pygamberlik setirleri erkeklere we aýallara şahsy adamlar hökmünde-de, şeýle hem jemagatlaýyn ýüzlenýär, çünki Hudaýyň ýygnagy hem bir ybadathanadyr. Elbetde, gökdäki ybadathana hem bardyr, Rebbiň ybadathanasyny gurýan bolsa Mesihdir. Ybadathananyň binýadyny goýýan-da, onuň depesine täç daşy oturdýan-da Şoldur. “25” sanynyň nyşan bolmagy babatda, 25 Malakiýanyň üçünji babynda galp Lewilerden arassalanyp (aýrylyp) goýlan Lewileri aňladýar, we şol bir parçanyň özünde olar saplanylýar hem. Ezekiýeliň 40-dan 48-e çenli bablarynda nyşanly bir ybadathana örän jikme-jik beýan edilýär. Durmuş suwy şol ybadathanadan çykyp, ýer ýüzünü doldurýar.

“Öz hyzmatkärleriniň üsti bilen Öz adynyň şöhratlanylmagy üçin, Hudaýyň amala aşyrmagy maksat edinýän işi ajaýypdyr. Hudaý Ýusuby Müsür halky üçin ýaşaýyş çeşmesine öwürdi. Ýusubyň üsti bilen şol tutuş halkyň ýaşaýşy saklanyp galdy. Daniýeliň üsti bilen bolsa Hudaý Wawilondaky ähli dana adamlaryň janyny halas etdi. Bu halas edişler hem sapak beriji nyşanlar boldy; olar Ýusubyň we Daniýeliň sežde eden Hudaý bilen baglanyşyk arkaly özlere hödürlenen ruhy bereketleri halka aýdyň görkezdi. Şeýle hem şu gün Öz halkynyň üsti bilen Hudaý dünýä bereket getirmegi isleýär. Ýüreginde Mesih ýaşaýan her bir işgär, Onuň söýgüsini dünýä görkezjek her kim, adamzadyň bereketi üçin Hudaý bilen bile işleşýän işgördür. Ol Halasgärden beýlekilere bermek üçin merhemet kabul edişi ýaly, onuň tutuş barlygyndan ruhy ýaşaýşyň joşgunly akymy akyp çykýar. Mesih adam maşgalasynda günäniň açan ýaralaryny bejermek üçin Beýik Tebip hökmünde geldi; Onuň Ruhy bolsa, Öz hyzmatkärleriniň üsti bilen işläp, günäden keselleşen, ejir çekýän adamlara beden we jan üçin täsirli bolan kuwwatly şypa beriji güýji ýetirýär. Mukaddes Ýazgy şeýle diýýär: ‘Şol gün Dawudyň öýi we Iýerusalimiň ýaşaýjylary üçin günä we haramlykdan arassalanmak boýunça açyk bir çeşme bolar.’ Zekerýa 13:1. Bu çeşmäniň suwlarynda hem bedeniň, hem-de ruhuň ejizliklerini bejerjek dermanlyk häsiýetler bardyr.”

“Şu çeşmeden Ezekieliň görmüşinde görülen gudratly derýa akyp çykýar. ‘Bu suwlar gündogar ýurda tarap çykyp, çölün içine inýärler we deňze guýýarlar; deňze ýetirilende, şol suwlar sagaldylar. Şeýle bolar welin, derýalaryň barýan her ýerine, gymyldýan hem-de ýaşaýan her bir jandar ýaşar.... Derýanyň kenarynda, onuň bu tarapynda-da, o tarapynda-da ýimit üçin her hili agaç öser; olaryň ýapragy solmaz, miwesi tükenmez; olar aýlaryna görä täze miwe bererler, çünki olaryň suwlary mukaddes ýerden çykýar; olaryň miwesi ýimit üçin, ýapragy bolsa şypa üçin bolar.’ Ezekiel 47:8–12.” Testimonies, volume 6, 227.

Hezekieliň ybadathanasy iň ýokary derejedäki pygamberlik nyşanlamasydyr, we Ylham kitabynyň on birinji babynda Ýuhanna ybadathanany ölçemäge, emma howlyny goýup geçmäge buýruldý. Biz şol zady hut Hezekieliň ybadathanasynda edendigimizde, ybadathana ölçegleriniň içinde iň göze ilýän iki sany sanynyň ruhanylygy aňladýandygyny görýäris. 50 tirsek iň göze ilýän sandyr, we ol her bir derweze toplumynyň umumy uzynlygy hökmünde 11 gezek gaýtalanýar (Hezekiel

40:15, 21, 25, 29, 33, 36 we ş.m.). 50 şeýle hem käbir diwarlaryň we otaglaryň uzynlyklary üçin ulanylýar (42:7–8). Ol daşky bosagadan içki bosaga çenli derwezäniň doly geçelgesini kesgitleýär.

25 tirsek açyk-aýdyň ikinji in göze ilýän ölçegdir. Ol derweze toplumlarynyň ini we giňligi hökmünde 10 gezek gaýtalanýar (Ýezekil 40:13, 21, 25, 29, 30, 33, 36). 50 bilen 25 bilelikde alnanda, alty esasy derweze üçin yzygiderli 50-ä 25 gönüburçly nusgalary emele getirýär. Bu 50-ä 25 jübütligi içki böleklere alyp barýan derwezeleriň binagärlik beýanynda agdyklyk edýär. Ybadathana binasynyň özüde beýle derejede yzygiderli gaýtalanýan başga hiç bir jübüt ýokdur.

Lewiler 25 ýaşynda işjeň gulluga girýärdiler (Sanlar 8:24: “ýigrimi baş ýaşdan ýokary bolanlar gulluk işinde hyzmat etmäge gelsinler”). Olar 50 ýaş çenli hyzmat edýärdiler (Sanlar 4:3, 39, 43; 8:25: “elli ýaş çenli”). Şeýlelikde, bu takyk 25 ýyllyk işjeň gulluk möhletini berýär ($50 - 25 = 25$).

Şeýlelikde, Lewi hyzmatynyň 25 ýyllyk aralygy, ybadathana derweze-gapylarnda we gurluşynda agdyklyk edýän 25×50 tirsek ölçeglerinde göni şöhlelenýär — hut Lewilileriň hyzmat eden ýerinde. Hezekieliň ybadathanasynyň, ýagny ýeňiji ýygnagyň we ýüz kyrk dört müňüň ybadathanasynyň esasy ölçegleri, olaryň hyzmat etmelidikleri şol ybadathananyň öz içine binagärlik taýdan ýerleşdirilendir; HUDAÝyň halkynyň hyzmat etmelidigi hut şol ybadathana içine kyrk alty hromosomanyň ýerleşdirilişi ÝALY. Palmoni Öz goluny aýratyn adam ybadathanasynyň hem-de Öz gelni bolmaly jemleýin beden ybadathanasynyň üstünde goýandyr.

Biz bu setirleri indiki makalada dowam etdireris.

“Jogapkär wezipelerde duranlar dünýäniň öz-özünü keýp-sapa bilen üpjün edýän, ysyrgamaçyl, isripli ýörelgelerine ýüz öwürmeli däldirler; çünki olaryň beýle etmäge ýagdaýy ýokdur; ýagdaýlary bolan hem bolsa, Mesih söýer ýörelgeler muňa ýol bermezdi. Köpugurly taglymat berilmelidir. ‘Ol bilimi kime öwrender? Taglymata kime düşündirer? Süýtde kesilenlere, ene göwsünden aýrylanlara. Çünki görkezme üstüne görkezme, görkezme üstüne görkezme; setir üstüne setir, setir üstüne setir; azajyk bu ýerde, azajyk-da ol ýerde bolmalydyr.’ Şeýlelik bilen, Rebbiň sözi sabyr bilen çagalaryň önüne getirilmelidir we Hudaýyň sözüne ynanyan ene-atalar tarapyndan olaryň önünde hemişe saklanmalydyr. ‘Çünki Ol bu halka peltek dodaklar we başga dil bilen sözlär. Olara diýdi: Ynha, ýadawlara dynç berip boljak dynç şu; ynha, serginlik şu; emma olar diňlemek islemediler. Şonuň üçin Rebbiň sözi olar üçin görkezme üstüne görkezme, görkezme üstüne görkezme; setir üstüne setir, setir üstüne setir; azajyk bu ýerde, azajyk-da ol ýerde boldy; şeýlelikde olar gidip, yza ýykylyp, döwölüp, duzaga düşüp, tutulyp alnarlar.’ Näme üçin?—çünki olar özlerine gelen Rebbiň sözüne gulak asmadylar.”

“Bu, öwredilmedik, emma öz paýhasyny eziz tutan we öz pikirlerine görä hereket etmegi saýlan adamlary aňladýar. Reb bulary synagdan geçirýär, olar ýa Onuň geňeşine eýerip öz orunlaryny tutmaly, ýa-da boýun gaçyryp öz pikirlerine görä etmeli; şonda Reb olary gutulgysyz netijäniň ygtyýaryna goýar. Biziň ähli ýollarymyzda, Hudaýa edýän ähli gullugymyzda, Ol bize şeýle diýýär: ‘Ýüregiňi Maňa ber.’ Hudaýyň isleýäni tabyn, öwrenmäge taýýar ruhdur. Doganyň kämilligini berýän zat, onuň söýgüli, tabyn ýürekden çykýandygy hakykatydyr.

“Hudaý Öz halkyndan käbir zatlary talap edýär; eger olar: Men bu işi etmek üçin ýüregimi bermen diýseler, Reb olary asmandan gelýän payhas bolmazdan, özleriniň akylyly hasap edýän hökümüne görä dowam etmäge goýberýär, [Işaya 28:13]-däki şu Mukaddes Ýazgy ýerine ýetýänçä. Siz: Men Rebbiň ýolbaşçylygyna diňe öz hökümim bilen sazlaşýan belli bir çäge çenli eýererin, soň bolsa öz pikirlerimden pugta ýapyşyp, Rebbiň meňzeşligine görä şekillendirilmegi ret ederinem diýmeli dälsiňiz. Şeýle sorag berilsin: Bu Rebbiň islegimi? diýlip, Bu ——— pikiri ýa-da hökümimi? diýlip däl.” Testimonies to Ministers, 419.